

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 22CoCsp/10/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8119212581
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 05. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Kandriková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8119212581.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Kandrikovej a členov senátu JUDr. Branislava Brezu a JUDr. Michala Boroňa v spore žalobkyne: E. P., F.. XX.X.XXXX, T. A. XX, XXX XX A., právne zastúpenej JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom Sov. hrdinov 163/66, Svidník, proti žalovanému: Home Credit Slovakia, a.s., so sídlom Teplická 7434/147, 921 22 Piešťany, IČO: 36 234 176, právne zastúpeného Advokátskou kanceláriou Goliášová Gabriela, s.r.o., so sídlom Piaristická 707/25, 911 01 Trenčín, IČO: 47 234 679, v spore o primerané finančné zadostučinenie vo výške 368,07 eura, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 18.11.2019 č.k. 7Csp/162/2019-59 takto jednohlasne

rozhodol:

- I. Potvrdzuje sa rozsudok vo výrokoch I. a III.
- II. Stranám sporu sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozhodol takto, cit.:
„I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni sumu 150 Eur, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.
II. V prevyšujúcej časti súd žalobný návrh žalobcu zamietá.
III. Žalobkyňa má vo vzťahu k žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % z prisúdenej sumy, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.“
2. Citoval ustanovenia § 1, § 2 písm. a), § 3 ods. 3 a 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa.
3. V odôvodnení uviedol, že žalobný návrh žalobkyne je v celom rozsahu dôvodným. Žalobkyňa úspešným uplatnením nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia z titulu porušenia jej práv žalovaným v pôvodnom konaní vedenom na tunajšom súde pod spisovou značkou 16Csp/109/2018, splnila zákonný predpoklad pre uplatnenie nároku na priznanie primeraného finančného zadostučinenia, a to v znení zákonného ustanovenia § 3 ods. 5 zákona číslo 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa. Súd prvej inštancie považoval priznanú sumu vo výške 150,- eur žalobkyni titulom primeraného finančného zadostučinenia v celom rozsahu za dôvodnú. Podľa súdu jediným predpokladom pre uplatnenie práva na primerané finančné zadostučinenie je porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi. Zákon teda nevyžaduje pre vznik tohto práva, aby spotrebiteľovi bola privodená nejaká ujma. Postačuje, ak k takémuto porušeniu práva alebo povinnosti dôjde. Suma finančného zadostučinenia priznaná súdom je plne opodstatnená. Priznaná suma primeraného finančného zadostučinenia vo vzťahu k žalobcovi ako spotrebiteľovi nepredstavuje neopodstatnené

a neprímerané obohacovanie sa, či duplicitné uplatňovanie nároku spotrebiteľa. Priznanú sumu finančného zadosťučinenia považoval súd za vyrovnanie ujmy spotrebiteľovi - žalobkyni, ktorá je akousi satisfakciou za stav, ktorý jej hrozil z dôvodu možnosti uplatnenia práva na plnenie, ktoré žalovanému nepatrilo.

4. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 2 a § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“). Odôvodnil ho tým, že niet akýchkoľvek pochybností o tom, že v prejednávanej veci výška nároku žalobkyne závisela od úvahy súdu, ktorá sa týkala skutkových okolností, ktoré sú podstatné pre rozhodnutie o výške priznaného plnenia, nie čo do základu uplatneného nároku. Podľa názoru súdu, aj v súčasnosti § 255 ods. 2 CSP v spojení s článkom 3 ods. 1 a 2 CSP umožňuje priznať náhradu trov konania v plnej výške aj v prípade, ak súd priznal nárok úspešnej strane, avšak nie v žiadanej výške.

5. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalovaný v zákonnej lehote. Namietal, že spotrebiteľove práva a povinnosti úverovou zmluvou uzatvorenou so žalovaným neboli žiadnym spôsobom poškodené, spotrebiteľ žiadne poškodenie práv neprezentoval. Predmetom konania vedeného pod sp. zn. 16Csp/109/2018 bolo vydanie bezdôvodného obohatenia, pričom žalobca v konaní namietal výlučne absenciu náležitostí v zmysle § 9 ods. 2 zákona č. 129/2001 Z.z., čo v žiadnom prípade nemožno vyhodnotiť ako úspešné uplatnenie porušenia práv alebo povinností. Poukázal na to, že žalobca vo svojej žalobe neuviedol, akým spôsobom mal žalovaný práva alebo povinnosti žalobcu ako spotrebiteľa poškodiť. Obmedzil sa len na konštatovanie, že uzatvorená úverová zmluva nemá náležitosti podľa § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, čo však nemožno považovať za porušenie práv a povinností, ktoré by mali za následok poškodenie spotrebiteľa, nakoľko pre spotrebiteľa z toho vyplynula len výhoda, že poskytnutý úver je pre neho bezúročný a bez poplatkov. Je to názoru, že žiadna škoda spotrebiteľovi nevznikla, práve naopak, získa výhodu bezúročného a bezpoplatkového úveru, ktorý by mu neposkytla žiadna banka ani iná inštitúcia. Ak by na základe takejto skutočnosti malo byť spotrebiteľovi priznané ešte aj primerané finančné zadosťučinenie, zastával názor, že výklad právnej normy § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. nie je správne aplikovaný. Podľa odvolateľa nepostačuje, že dodávateľ porušil svoje povinnosti.“ Primerané finančné zadosťučinenie nemôže slúžiť neprímeranému finančnému obohacovaniu sa spotrebiteľov. V princípe by to znamenalo, že za jedno nedodržanie náležitostí úverovej zmluvy by bol žalovaný postihnutý dvakrát - vydaním bezdôvodného obohatenia, resp. stratou nároku na úroky a poplatky a priznaním primeraného finančného zadosťučinenia, čo je v rozpore so zásadou ne bis in idem. Žalobca v zmluvnom vzťahu so žalovaným vystupoval ako spotrebiteľ - teda slabšia strana. Postavenie slabšej strany však neznamená, že tejto bude poskytnutá bezbrehá ochrana voči dodávateľovi ako strane silnejšej, bez ohľadu na platné právo. Žalovaný preto spochybňuje dôvodnosť, zákonnosť a primeranosť priznanej výšky finančného zadosťučinenia. Na základe vyššie uvedených skutočností navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, prípadne aby rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu zamietne a priznal žalovanému náhradu trov konania a trov právneho zastúpenia.

6. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli súdu a webovej stránke odvolacieho súdu a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

7. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v plnosti aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II.ÚS 78/05).

8. V prejednávanej veci je predmetom konania nárok žalobkyne vyplývajúci z ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa. Citované ustanovenie zákona o ochrane spotrebiteľa upravuje právo spotrebiteľa žiadať primerané finančné zadosťučinenie v prípade, ak na súde úspešne uplatní

porušenie svojho práva, a to od toho, kto za toto porušenie práva zodpovedá. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného práva spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Jediným predpokladom pre uplatnenie práva na primerané finančné zadosťučinenie je porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi. Zákon teda nevyžaduje pre vznik tohto práva, aby spotrebiteľovi bola privodená nejaká ujma. Postačuje, ak k takémuto porušeniu práva alebo povinnosti dôjde.

9. Inštitút primeraného finančného zadosťučinenia môže na účely ochrany spotrebiteľa naplniť požiadavku účinného a odradzujúceho prostriedku ochrany. Tak právna teória, ako aj aplikačná prax spájajú inštitút náhrady škody výlučne so znížením majetku a ušlým ziskom. Náhrada škody ako inštitút súkromného práva v podmienkach Slovenskej republiky a konštantnej judikatúry sleduje výlučne reparačnú funkciu. Pre porovnanie sankčná funkcia náhrady škody (punitive damages v práve USA a exemplary damages v práve Veľkej Británie) je taká náhrada škody, ktorej cieľom nie je kompenzovať žalobcu, ale skôr potrestať žalovaného za protiprávne konanie, ktorého sa dopustil vo vzťahu k žalobcovi a ktorým žalobcovi spôsobil škodu a odradiť odporcu alebo akúkoľvek tretiu osobu od opakovania takéhoto konania v budúcnosti. Sankčná náhrada škody teda trestá a súčasne pôsobí preventívne. Jazyk európskych predpisov a judikatúry akcentuje najmä druhú funkčnú zložku sankčnej náhrady škody, teda funkciu preventívnu (porov. najmä používanie adjektíva "odradzujúci").

10. A tak práve inštitút relatívnej náhrady nemajetkovej ujmy môže byť prostriedkom ochrany na doplnenie o preventívne účinky pred diskrimináciou. V zmysle judikatúry ESD a antidiskriminačných smerníc musia byť sankcie za diskriminačné správanie „účinné, primerané a odradzujúce“.

11. K uplatneniu práva na primerané finančné zadosťučinenie nemôže dôjsť kedykoľvek. Toto právo vzniká v zmysle ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov po tom, čo zo strany spotrebiteľa dôjde k úspešnému uplatneniu porušenia práva alebo povinností na súde. Či došlo k úspešnému uplatneniu porušenia práva alebo povinností na súde, vyplynie až z právoplatného rozhodnutiu súdu vydaného vo veci samej.

12. Vo veci sp. zn. 16Csp/109/2018 Okresného súdu Prešov sa žalobkyňa domáhala vydania bezdôvodného obohatenia vo výške 368,07 eura. Vo vzťahu k uplatnenému nároku mala žalobkyňa v konaní plný úspech. Rozsudok Okresného súdu Prešov zo dňa 25.10.2018, č.k. 16Csp/109/2018-28 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 29.4.2019, č. k. 7Co/175/2018-58 nadobudol právoplatnosť dňa 22.5.2019. Právoplatným ukončením konania vo veci 19C/271/2014 Okresného súdu Prešov bol naplnený predpoklad úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinností umožňujúci žalobkyni požadovať od žalovaného právo na primerané finančné zadosťučinenie. Žaloba o primerané finančné zadosťučinenie bola podaná dňa 1.8.2019.

13. V prípade žalovaného, ako to vyplýva z rozsudku č.k. 16Csp/109/2018-28 zo dňa 25.10.2018 Okresného súdu Prešov, s ktorým sa súd prvej inštancie oboznámil aj v tomto konaní, išlo o závažné porušenie práv a povinností zameraných na ochranu spotrebiteľa, keď úverová zmluva č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 12.3.2013, ktorú uzavreli žalobkyňa so žalovaným v rozpore so zákonom neobsahovala obligatórne náležitosti spotrebiteľskej úverovej zmluvy: údaj o adrese predávajúceho, kde si je možné uplatniť reklamáciu, údaj o termíne konečnej splatnosti a údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov a celkovej čiastke, ktorú spotrebiteľ musí zaplatiť. Odvolací súd, vzhľadom na spotrebiteľom úspešné uplatnenie porušenia práva voči dodávateľovi uvádza, že súd prvej inštancie správne postupoval, keď žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni primerané finančné zadosťučinenie. Je potrebné si na tomto mieste uvedomiť, že bol to práve žalovaný, ktorý naformuloval predmetnú úverovú zmluvu bez uvedenia jej obligatórných náležitostí.

14. Základ nároku je daný. Posúdenie každého nároku je vecou individuálnych skutkových zistení. Všeobecnou právnou zásadou vlastnou európskej právnej kultúre je princíp primeranosti, ktorý zvolil zákonodarca aj vo vzťahu k zadosťučineniu, na ktoré má mať nárok spotrebiteľ úspešne sa domáhajúci ochrany svojho práva spotrebiteľa, je preto na súde, ktorý je orgánom s právomocou právnou normu vyložiť a poskytnúť ochranu subjektívnemu právu, vyhodnotiť v konkrétnych súvislostiach primeranosť požiadavky spotrebiteľa.

15. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení treba vychádzať z toho, že toto má plniť jednak funkciu satisfakčnú, jednak funkciu sankčnú tak, aby dostatočne odradzovalo od získavania plnení z neplatných právnych úkonov týkajúcich sa spotrebiteľských zmlúv a jednak to treba chápať ako odmenu za to, že spotrebiteľ sa pustil do sporu s nepochybne ekonomicky a právne silnejším porušovateľom spotrebiteľských práv. Čo sa týka výšky primeraného finančného zadosťučinenia, odvolací súd sa stotožňuje s názorom súdu prvej inštancie, že za primeranú treba považovať čiastku 150 eur rovnajúcej sa takmer polovici výšky sumy priznaného bezdôvodného obohatenia a to s ohľadom na intenzitu zásahu žalovaného do práva žalobkyne ako spotrebiteľa. Takto priznané finančné zadosťučinenie je vyrovnaním ujmy žalobkyne, ktorá jej vznikla konaním žalovaného, je určitou satisfakciou za stav, ktorý musela v dôsledku konania žalovaného trpieť, a je aj sankciou postihujúcou žalovaného, ktorý konal závadne. V dôsledku konania žalovaného bola žalobkyňa nielenže vystavená bezprostredne hroziacej majetkovej ujme, nad rámec uvedeného bola nútená chrániť svoje práva súdnou cestou. Nie je snáď ani potrebné pripomínať, že súdne konania sú stresujúcim zážitkom, vyplývajúcim z obáv z výsledku sporu, či možnosti vzniku ďalšej majetkovej ujmy v podobe náhrady trov konania protistrane v prípade neúspechu v konaní. Spotrebiteľ, teda žalobkyňa, nie je povinná preukázať ujmu, ktorá jej vznikla, pretože zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa priznáva právo na finančné zadosťučinenie už vtedy, keď k porušeniu práva alebo povinnosti dôjde. Žalobkyňa sa v tomto prípade úspešne domohla svojho práva, a teda boli splnené všetky zákonné predpoklady pre priznanie finančného zadosťučinenia.

16. V zmysle judikatúry súdov vrátane európskeho súdu nie je nevyhnutné, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porov. rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29.5.1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku zo dňa 19.02.1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23.6.2004 sp. zn. III.ÚS 209/04).

17. Za toho stavu odvolací súd napadnutý rozsudok vo výrokoch I., ako aj ohľadne správneho výroku III. o trovách konania ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1 a 2 CSP).

18. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách bola skutočnosť, že žalobkyňa bola úspešná, no v priebehu odvolacieho konania jej žiadne preukázateľné trovy nevznikli a žalovanému ako procesne neúspešnej strane nárok na náhradu trov odvolacieho konania nevznikol. Odvolací súd vychádza z čl. 17 Základných princípov CSP zakotvujúceho procesnú ekonómiu. Rozhodovanie postupom najskôr podľa § 262 CSP v spojení s ust. § 396 ods. 1 CSP o priznaní nároku strane na náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie o výške náhrady trov konania za situácie, keď oprávnenej strane žiadne trovy konania nevznikli, by bolo zjavne nielen nerozumné, ale i v rozpore so zásadou hospodárnosti civilného súdneho konania.

19. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).